

Alt emperyalizm konusu tartişılırken zorunlu olarak Lenin'in emperyalizm teorisi gündeme geliyor. Sürekli olarak vurgulanıyor ki, Lenin emperyalizm terimini tekelci dönemle ilgili olarak, sermaye ihracının ağırlıklı olması temelinde kullanmıştır.

Bu bilgi doğru değildir.

Konunun yanlış bilinmesinin nedeni Lenin'in sadece Emperyalizm kitabının okunmasından kaynaklanır. Lenin başka kitap ve yazılarında da emperyalizmden söz etmiştir ama bunlar ya okunmamıştır ya da dikkat edilmemiştir.

Emperyalizm kitabındaki tanım şöyledir:

“Emperyalizm, tekellerin ve mali-sermayenin egemenliğinin ortaya çıktığı; sermaye ihracının birincil planda önem kazandığı; dünyanın uluslar arası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış olduğu ve dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış bulunduğu bir gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir” (Lenin, 1978: 108).

Sosyalizm ve Savaş başlığıyla yayınlanan makalelerinde ise şu tanım vardır:

“Rusya'da yeni tipte bir kapitalist emperyalizm, İran, Mançurya ve Moğolistan'a karşı güdülen Çarlık politikasında kendini açıkça ortaya koymuştur; ama genellikle Rus emperyalizminde egemen unsur, militarizm ve feodalizmdir” (Lenin, 1978: 19).

Son cümleye dikkatinizi çekerim: Rus emperyalizminde hakim unsur sermaye ihracı değil, militarizm ve feodalizmdir.

Çarlık bazı alanlara yönelik olarak kapitalist emperyalisttir ya da bu alanlarda sermaye ihracı ön plandadır. Geriye kalan alanlarda ise klasik emperyalizm ya da militarizm ve açık işgal hakim durumdadır.

Lenin'in tanımlarından şu sonuçları çıkarabiliriz:

Sermaye ihracına dayanan emperyalizm tekelci dönem kapitalizmine özgüdür. Lenin buna kapitalist emperyalizm de demektedir.

Klasik emperyalizmde ise esas olan işgaldır ya da militarizmdir.

Lenin bu bağlamda Kafkaslar ve Orta Asya'yı işgal edip sömürgeleştirmiş Çarlık için feodal emperyalist demektedir.

Osmanlı İmparatorluğu da böyledir. Rusya'dan farkı sermaye ihracının neredeyse bulunmaması ve askeri bakımdan daha zayıf olmasıdır.

Yine Lenin'in belirlemelerinden hareket ederek bir ülkenin iki tür emperyalizmi de uygulayabileceği sonucuna varabiliriz. Bırakın Çarlık'ı günümüzde bile durum böyledir.

Irak'ta ABD ve İngiliz petrol şirketleri değişik rafinerileri ele geçirdiler, savaşta tahrip olanlara sermaye yatırıp onardılar. Bunu yapabilmeleri için önce Irak'ın işgal edilmesi, Saddam'ın devrilmesi gerekiyordu. İşgal, sermaye ihracının yolunu açmıştır.

Benzer durum Suriye için geçerlidir. Ülkenin kuzeyindeki petrol kaynaklarının işletilmesi için SDG ile bir ABD şirketi anlaştı. Bu anlaşmanın yapılabilmesi ancak bu alanda Suriye yönetiminin etkisinin bulunmamasıyla ya da yok edilmiş olmasıyla mümkündür. Burada da askeri güç sermaye ihracının yolunu açmaktadır.

Türkiye Suriye'de işgal ettiği alanda yatırım yapmak istiyor (özellikle inşaat alanında). Yapar veya yapamaz ama bunun için önce o alanın işgal edilmesi gerekiyordu.

Önceki yazılardan birisinde Lenin'in **Emperyalizm** kitabını yazdığı yıllarda dünyada işgal temeline dayanan klasik emperyalizmin hakim olduğunu, siyasi bağımsızlığını kazanmış ama sermaye ihracıyla bağımlı duruma getirilmiş ülkelerin Orta ve Güney Amerika ile sınırlı olduğunu belirtmişim.

Sermaye ihracına dayalı modern emperyalizmin dünya çapında hakim duruma gelmesi ancak çok sayıda klasik sömürgecinin politik bağımsızlığını kazanmasının ardından ya da 1960-1970'li yıllarda mümkün olmuştur.

Bu dönemde bile askeri saldırı ve işgal durmamıştır. (Kongo'da Belçika'nın Lumumba'yı devirmesi gibi.)

Lenin'in tanımlarındaki önemli unsur sadece sermaye ihracı değil, militarizmdir ve bu ikisi birlikte.

Lenin emperyalizmde (klasik ve kapitalist) devletin rolünü özellikle vurgulamadığı için teorisinin bu bölümü eksik anlaşılmaya uygundur.

Askeri zoru dışlayan sermaye ihracı olmaz.

Bir ülke, Çarlık Rusya'sı örneğindeki gibi klasik ve modern emperyalizmi birlikte uygulayabilir. Günümüzde ABD uygulamıyor mu sanki!

Türkiye de aynısını yapıyor. Türkiye'nin askeri gücünü ve yayılmacılığını dikkate almayıp sadece sermaye ihracı miktarına bakmak yanıltıcıdır. Türkiye'nin sermaye ihracı da var ve

gittikçe artıyor (Bkz. **Küresel iç savaş ve Türkiye**) ama ağır basan militarizm temelindeki emperyalizmdir. Suriye ve Irak'ta yatırımların yolu askeri işgalle açılmıştır.

Türkiye için alt emperyalist terimini kullanılmasının nedeni, ülkenin büyük güçler arasında oynayarak yolunu açabilmesidir. Büyük güçler –mesela ABD ve Rusya- arasında oynayabilmeniz için önce bu güce sahip olmanız ve büyük güçlerin de bunu tanınması gerekir. Bu durumda büyük güçleri duruma göre birbirine karşı da kullanabilirsiniz.

Dünyada Türkiye kadar yayılmacı başka ülke yoktur.

Irak, Suriye, Kuzey Kıbrıs ve şimdi de Libya...

15 ülkedeki üslerini (özellikle Katar ve Somali'deki üsler önemlidir) ve çok sayıda ülke ordusuna askeri eğitim verilmesini de eklemek gerekir.

2000 yılında yayınlanan Alt Emperyalizm ve Türkiye kitabında (bu kitabı www.enginerkinerkitaplarm.blogspot.com da bulabilirsiniz) asıl emperyalist güç ABD idi, Rusya henüz savunma pozisyonundaydı. Orta Asya'ya girebilmek için ABD, Türkiye'ye muhtaç durumdaydı ve destekliyordu. Türkiye bu alana girdi ama istediklerinin azını alabildi. Bu arada Rusya toparlandı ve alanda hakimiyetini sağladı.

Türkiye alt emperyalizminin ilk dönemi olan 1990-2000 yılları arasında (2002 de denilebilir) hakim ideoloji Türkçülük (İslamcılık vardı ama geri plandaydı), genişleme alanı da Kafkasya ve Orta Asya idi. Ortadoğu da vardı ama geri plandaydı. İkinci dönemde ise bu alana yönelindi, hakim ideoloji de İslamcılık oldu (milliyetçilikle birlikte).

İkinci dönemde Türkiye Rusya ile yakınlaştı, ekonomik ve özellikle de askeri olarak gelişti ve ABD ile Rusya arasında daha geniş bir oynama alanı elde etti.

Dünyanın bir numaralı yayılmacı devleti durumunda olan Türkiye için "sermaye ihracı

Almanya'ya göre epeyce az" argümanıyla oyalanıp militarizmi görmezseniz fena halde yanılırsınız.

Emperyalizm hangi çeşidiyle olursa olsun militarizmi içerir ve bazı durumlarda işgal sermaye ihracının yolunu açar.